

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 17.11.2023

Kehtiv kuni: 20.12.2023

Kehtiv kuni kirjeldus: Juurdepääsupiirang kehtib kuni otsuse jõustumiseni

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 2

Teabevaldaja: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtasutus Hiiu Maakonna Hooldekeskus Tohvri
Hiiumaa vald, Hindu küla, Hooldekodu
92012, Hiiu maakond
info@tohvrihooldekodu.ee

KAVAND

17.11.2023 nr 5.1-3/35993-10

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 „Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele“ (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2 Sihtasutuses Hiiu Maakonna Hooldekeskus Tohvri (Hooldekodu), registrikood 90010700, telefon +372 5343 4979, e-post: info@tohvrihooldekodu.ee.
- 1.3. Järelevalve teostamise kohad:
 - 1.3.1. Hooldekodu, Hindu küla, Hiiumaa vald, Hiiu maakond, 92012 (tegevuskoht nr 1);
 - 1.3.2. Hooldekodu/2, Hindu küla, Hiiumaa vald, Hiiu maakond, 92012 (tegevuskoht nr 2).
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 26.09.2023.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse juhtivpetsialist Kristel Vallsalu, peaspetsialistid Kadri Plato, Tõnis Palgi ja Ülle Sihver (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures viibis juhatuse liige ja Hooldekodu juhataja Karin Gross (juhataja).

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Hooldekodu ei ole täitnud ÜHteenuste osutamisel järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid, mis on kirjeldatud punktides 2.1.– 2.8.

2.1. SHS § 21 lõige 2, mille kohaselt teenuseosutaja koostab koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates isikule hooldusplaani. Hooldekodu ei ole kaasanud hooldusplaanide koostamisse teenuse saajat või teenuse rahastajat/eestkostjat/lähedast.

2.2. SHS § 21 lõige 3, mille kohaselt hinnatakse hooldusplaani koostamisel hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust ja hinnangu tervishoiuteenuse vajadusele annab vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja. Hooldekodus puudusid hooldusplaanid, milles on hinnatud hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust.

2.3. SHS § 21 lõige 5, mille kohaselt tuleb teenuseosutajal hooldusplaani vaadata üle ja vajadusel korrigeerida vähemalt üks kord poolaastas. Kontrollitud hooldusplaani ei olnud üle vaadatud ja korrigeeritud vähemalt üks kord poolaastas. Näiteks klientide H.T. ja E.L. hooldusplaani on viimati üle vaadatud 01.01.2023.

2.4. SHS § 22 lõige 4, mille kohaselt ÜHteenust vahetult osutaval hooldustöötajal peab olema täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud ettevalmistusnõuetest. Hooldekodus töötab alates 09.09.2023 hooldustöötajana M.-L.K., kellel ei ole täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud ettevalmistusnõuetest.

2.5. SHS § 22¹ lõige 6, mille kohaselt ÜHteenuse osutaja avalikustab SHS § 22¹ lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihoolustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta. Hooldekodus on avalikustamata hooldustöötajate ja abihoolustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

2.6. Määruse § 2 lõige 3, mille kohaselt tuleb hooldustoimingute tegemisel tagada teenuseosutaja privaatsus. Hooldekodu ei ole taganud hooldustoimingute tegemisel teenusesaajale privaatsust. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.4.

2.7. Määruse § 2 lõige 5 punkt 8, mille kohaselt toimub üle keha pesemine vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord nädalas. Hooldekodus on toimunud üle keha pesemine harvem kui üks kord nädalas. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.4.

2.8. MSÜS § 30 lõige 2, mille kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu ei olnud täitnud MSÜS § 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei olnud teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (nt töölepingu sõlmimisest, töösuhte lõppemisest, ametinimetuse muudatusest) tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele (SKA). Kontrollimisel selgus, et Hooldekodus osutavad vahetult ÜHteenust 22 töötajat, majandustegevuse registris (MTR) puudusid seisuga 26.09.2023 andmed 16 töötaja kohta. Teenuseosutaja asus järelevalve menetluse ajal täitma MSÜS § 30 lõike 2 nõuet, esitades muutunud andmed ja kõrvaldas rikkumise. MTRi on seisuga 13.11.2023 kantud kõigi ÜHteenust vahetult osutavate töötajate (16 hooldustöötaja ja kuue abihoolustöötaja) andmed.

SKA saatis järelevalve akti kavandi Hooldekodule arvamuse andmiseks ja vastuväidete esitamiseks hiljemalt 24.11.2023.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. SKA algatas järelevalvemenetluse 21.09.2023. Ette teatamata paikvaatlus toimus 26.09.2023.

3.2. Järelevalvemenetluses on seatud fookus ÜHteenuse osutamise kontrollimisel järgmistele kvaliteedipõhimõtetele, mis tulenevad SHS § 3 lõikest 2 ja on kirjas ÜHteenuse [kvaliteedijuhises](#):

3.2.1. isikukesksuse kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui ÜHteenuse osutamisel käsitletakse inimest tervikuna, arvestades tema ajas muutuvat vaimset ja füüsilist seisundit ning vajadusi, soove ja võimalusi;

3.2.2. isiku õiguste kaitse (turvalisuse) kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui on tagatud ÜHteenusel oleva inimese ja töötaja füüsiline ning emotsionaalne kaitstud, toetus ja heaolu, millest tuleneb parim võimalik hakkamasaamine ja turvatunne;

3.2.3. kaasamise kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui ÜHteenuse osutamise protsessidesse ja arendamisse on kaasatud kõik osapooled – ÜHteenusel olev inimene, tema lähedane, töötaja, juht, koostöövõrgustik.

Järelevalvemenetluse kokkuvõttes käsitletakse punktis 3.2 nimetatud põhimõtete järgimist koos ÜHteenuse osutamist reguleerivate õigusaktidega.

3.3. Hooldekodule on 05.12.2019 antud aadressil Hooldekodu, Hindu küla, Hiiumaa vald, Hiiumaa maakond, 92012, tähtajatu tegevusloa nr SÜH000043 ÜHteenuse osutamiseks maksimaalselt 53le inimesele. 13.04.2022 on tegevusloale lisatud tegevuskoht aadressil Hooldekodu/2, Hindu küla, Hiiumaa vald, Hiiumaa maakond, 92012 ÜHteenuse osutamiseks 15le kliendile. MTRi andmetel on Päästeamet 21.11.2019 hinnanud tegevuskoht nr 1 hoone tuleohutusnõuetele vastavaks ning Terviseamet on 30.10.2019 hinnanud tegevuskoht nr 1 ruumid, ruumide sisustuse ja korrashoiu ning maa-ala terviskaitse nõuetele vastavaks.

3.4. SHSi ja määruse nõuete täitmine

3.4.1. SHS § 20 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt on ÜHteenuse eesmärk turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealistele isikutele, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulla. Teenuse osutaja peab tagama ÜHteenuse saajale majutamise ja toitlustamise, hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

Tegevuskohas nr 1 toimub ÜHteenuse osutamine kolmes osakonnas, millest üks on 13ne kohaline DEM osakond dementsuse ilmingutega klientidele, teine osakond on hoone juurdeehituse osa, nn suur maja 22 kliendiga ning kolmas osakond on hoone vanem osa, nn vana maja 18ne kliendiga. DEM osakond on väljast piiratud võrkaiaga, kliendid saavad osakonnast väljuda hooldustöötaja saatel. Tegevuskohas nr 2 osutatakse ÜHteenust 15le kliendile. Mõlema tegevuskoha hooned on ehitatud ja kohandatud ÜHteenuse osutamiseks. Olemas on kaldtee, tubades ja koridorides lävepakke ei ole. Hooldekodu koridorides, elu- ja hügieeniruumides on olemas vajaminevad liikumis- ja hooldusabivahendid nii klientidele kui hoolduspersonalile (käetoed, käsipuud, rulaatorid, ratastoolid, libilauad, pesemisraamid ja -toolid jms) ja nende olemasolu peetakse piisavaks.

Paikvaatluse ajal olid kõik teenuskohad täidetud, kokku viibis ÜHteenusel 68 inimest. Juhataja sõnul võetakse ÜHteenusele erineva abivajadusega kliente, sh ka dementsuse ilmingutega inimesi. Valdavalt on ÜHteenusel Hiiumaa inimesed, ÜHteenusele on järjekord. Vestlustest juhatajaga ja klientide lähedastega selgus, et ÜHteenusele saabumisele eelneb nii kliendi kui tema lähedase või seadusliku esindaja tutvumine ÜHteenuse sisu ja tingimustega kohapeal. Klientide lähedased kinnitasid vestlustes, et neile on jagatud arusaadavalt infot ÜHteenuse kohta nii enne teenusele saabumist kui teenusel viibimise perioodil.

Klientide majutamiseks on tegevuskohas nr 1 13 ühekohalist, 18 kahekohalist ning kolm kolmekohalist tuba ning tegevuskohas nr 2 viis ühekohalist ja viis kahekohalist tuba. Osakondadesse ja tubadesse paigutamisel ja ümberpaigutamisel lähtutakse klientide hooldusvajaduse raskusastmest, eripäradest, võimalusel arvestatakse klientide soovide ja omavahelise sobivusega ja perekonnasuhetega. Ühte tuppa on paigutatud voodikeskseid ja liikumisvõimelisi kliente, kes saavad vajadusel abi kutsuda. Juhataja sõnul on 68st kliendist 40 voodikesksed. Nende puhul on kasutusel lamatiste vastased kompressoriga madratsid.

Klientide tubades on kaasaegne ja kliendi vajadustele vastav sisustus ja mööbel (funktsionaalsed voodid kõikidel klientidel, abivahendid, ratastel lauad, riidekapp, akende ees rulood jms). Osadel tubadel on rõdud. Tegevuskoha nr 1 osades magamistubades on kahe toa kohta üks tualettruum kraanikausiga, tegevuskohas nr 2 asuvad tualettruumid koridoris. Osakondades on üldkasutatavad *duširuumid, kus toimub klientide üldpesu*. Ruumid olid valgusküllased, õhutatud, soojad, heas korras ja koristatud. Tööpäeviti osutab puhastusteenust puhastusfirma.

Hooldekodu kummagi tegevuskoha üldaladel suheldakse ja tehakse vabaajategevusi. Olemas on telerid, riulid lauamängudega, diivanid, lauad ja tugitoolid, tegevuskoht nr 1 vahekoridorides on raamaturiulid ja istumisenurgad. Tegevuskoht nr 2 kõikides tubades on telerid, tegevuskoha nr 1 klientidest on telerid üksikutes magamistubades. Juhataja sõnul lubatakse ÜHteenusele tulles võtta kaasa kliendile armsaid asju. Tubades oli näha kaasa võetud isiklike pilte või mälestusesemeid, aga ka mööbliesemeid, isiklik teler, raadio, maal, mänguasjad jms. Isiklikest asjadest on klientidel peamiselt riided ja jalanõud, need on märgistatud kliendi nimega.

Hooldekodul on olemas ka hädavajalik riiete varu. Mõned kliendid kasutavad isikliku suhtlusvahendina mobiiltelefoni. Kliendid saavad viibida värskes õhus rõdul või õuealal, kus on pingid istumiseks. Hooldekodu ümbrus oli heakorrastatud.

Mõlema tegevuskoha toit valmistatakse tegevuskohas nr 1 asuvas köögis, menüü koostab kokk. Klientide toitlustamise eripärade kohta annavad teavet meditsiiniõe või hoolduspersonal. Menüü on väljas söögisaalides. Päevas on kolm söögikorda, õhtusöögiga koos jagatakse välja saiake hilisemal ajal söömiseks. Kliendid käivad söömas söögisaalis või söövad oma magamistoas, voodikeskseid kliente abistatakse söömisel, vajadusel söödetakse. Kuuele tegevuskoha nr 1 naiskliendile kaetakse söögilaud nende tubade vahetus läheduses olevale üldalale. Klientide hinnangul on toit maitsev, kõhu saab täis. Vestluses kliendi lähedasega toodi välja, et õhtu- ja hommikusöögi vaheline aeg on liiga pikk, pühapäeviti pakutakse õhtusööki kell 16.00, muudel nädalapäevadel kell 17.00.

Abikutsesüsteem (kutsunginupud) on tegevuskohas nr 2 kõikide klientidel ja signaal suundub ka kõrval asuvasse tegevuskohta nr 1. Tegevuskohas nr 1 abikutsesüsteem puudub. Abi kutsub kas toakaaslane või hõigatakse, tubade ukсед on avatud asendis, mobiiltelefoni kasutavad kliendid helistavad. Kliendivestluses jagas üks klient, et kuuleb, kui appi hüütakse, esimene mõte on, et tahaks ise aidata, kuid ei saa ega oska. Töötajad selgitasid, et klientide olukord on jälgitav ööpäevaringselt kord tunnis tehtavate ringkäikude ajal, tähelepanekud kantakse elektroonilisse kliendipäevikusse. Viimases on kirjas osakondade kaupa ööpäeva jooksul toimunud olulisemad sündmused ja/või tähelepanekud. 07.09.2023 kohta on päevikus kanne selle kohta, et hooldustöötaja on öise ringkäigu aja leidnud laoruumist ratastoolis kliendi. Analoogete olukordade vältimiseks tuleb hoida abi- ja hoiuruumide nagu näiteks koristusinventari ruum, pesuruum jms ukсед lukustatuna.

Kanded klientide isikuhooldustoimingute, füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingute ja tervises seisundiga seotud toimingute kohta tehakse elektroonilisse individuaalsesse kliendipäevikusse ja õenduspäevikusse. Hooldustoimingute tabelis on kanded, millisel kuupäeval on tehtud/toimunud hooldustoimingud, näiteks pesu nagu üldpesu (duširuumis), hammaste pesu jms; proteeside hooldus, voodipesu vahetus, keeramine igal paaristunnil, mähkmevahetus, söömine kas toas või söögisaalis, habeme ajamine, küünte lõikus. Samas tabelis täidab meditsiiniõde andmed tervisenäitajatega: vererõhk, kehakaal, veresuhkur ja teostatud meditsiinitoimingud, näiteks sidumine. Aktiivtegevuste ja vaba aja sisustamise kanded on teinud tegevusjuhendaja (lauamängud, võimlemine), hingehoidja (vestlus), hooldustöötaja (jalutamine, vestlemine päevasündmustest).

Määruse § 2 lõige 5 punktis 8 on kehtestatud üle keha pesemise minimaalne sagedus, milleks on vähemalt kord nädalas. Ka Hooldekodu [veebilehel](#) on kirjas, et kohatasu sisaldab üldpesu kord nädalas. Hooldustoimingute tabelitest nähtub, et klientide üldpesu ei ole toimunud vähemalt kord nädalas, kahe pesu vaheline ajavahemik on olnud kuni 11 päeva (näiteks K.S. üldpesu vahe on augustis olnud 11 päeva, oktoobris 10 päeva ning A.T. üldpesu vahe oktoobris oli 10 päeva).

Määruse § 2 lõike 3 kohaselt tuleb hooldustoimingute tegemisel tagada kliendi privaatsus ning arvestada tema tahte ja võimekusega ning eelnevalt selgitada hooldustoimingute tegemist. Mitmekohalistes magamistubades ei kasutata hooldustoimingute tegemisel privaatsust kaitsvaid meetmeid. Hooldustöötajate sõnul on sirmid olemas, kuid neid ei kasutata, töötajad jälgivad, et delikaatsema toimingute teostamisel väljuks naaber toast. Vestluses rääkis klient, et lahkus toast ajaks, kui naabriga teostatakse hooldustoiminguid ja ta peab toast lahkumist elementaarseks viisakuseks. Määruse seletuskirjas on selgitatud, et kõikidele teenusesaajatele tuleb tagada nende õigus privaatsusele. Privaatsust rikutakse, kui näiteks mähkmeid vahetatakse või potitooli kasutatakse toanaabri(te) nägamisulatuses. Niisamuti võib toanaabri hooldus- ja intiimtoimingute nägemine häirida teisi teenusesaajaid. Seega tuleb rakendada mõistlikke meetmeid privaatsuse kaitseks niivõrd, kui see on inimese abivajadust arvestades võimalik. Privaatsuse tagamiseks kasutatavaid vahendeid tuleks kasutada ka siis, kui teenusesaaja otsesõnu nende kasutamist ei nõua.

Terviseameti tegevusloa nr L0486 alusel osutab Hooldekodu õendusteenust. Kaks meditsiiniõde töötavad töögraafiku alusel töökoormusega vastavalt 1,0 ja 0,5 ametikohta. Paikvaatluse ajal oli

tööl üks meditsiiniõde. Mõlemas tegevuskohas on meditsiinitöötajatel oma tööruum. Tervishoiuteenuse osutamine on dokumenteeritud, kasutusel on infosüsteem Perearst2. Hooldustöötajad on juhendatud, nad oskavad ära tunda ohtlikke terviseseisundeid. Näiteks oli hooldustöötajate toa stendil meditsiiniõe kiri selle kohta, et lamavad kliendid on riskigrupp, kellel võivad tekkida lamatised ning seoses sellega kirjeldus, milliseid toiminguid teha, et ennetada lamatiste teket. Hoolduspersonali ütluste kohaselt on lubatud meditsiiniõele helistada ka väljaspool tema töö aega, vajadusel kutsutakse kiirabi. Hooldekodu kasutab Apotheka personaalse ravimite pakendamise teenust. Ravimid jagavad klientidele ja ravimite võtmist jälgivad hooldustöötajad.

Hooldekodul on 2019. aastal kinnitatud kodukord. Kirjas on ÜHteenusele võtmise tingimused, päevakava, külastamise kord, kliendi õigused ja kohustused, vastutus. Päevakava sisaldab ka aegasid vaba aja sisustamiseks ja ühistegevusteks. Juhataja sõnul on kodukord lisatud kliendilepingule ja nii kliendid kui lähedased on korrast teadlikud. Ettepanekute ja kaebuste lahendamise kord on kinnitatud 2014. aastal ja selle korra järgi saab esitada ettepanekuid ja kaebuseid nii suuliselt kui kirjalikult. Klientide ja juhataja sõnul pöörduvad kliendid oma soovide ja vajadustega töötajate poole suuliselt, lähedased helistavad juhatajale või saavad e-kirja, pöördumised lahendatakse võimalikult kiiresti, e-kirjadele vastatakse. Eelnimetatud korrad koos erinevate ametiasutuste nagu Sotsiaalkindlustusamet, Tervisekassa, Hiiumaa Vallavalitsus jm kontaktidega avalikustati Hooldekodu mõlema tegevuskoha stendidel järelevalvemenetluse jooksul.

Klientidele on loodud võimalused kohtuda ja vestelda külalistega privaatsest oma magamistoas, koridoride puhkealadel, väliterrassil, õuealal. Külastus on lubatud eelneval kokkuleppel, Hooldekodu kontaktandmed on kirjas veebilehel ja peauksel. Lähedased selgitasid, et külastustele piiranguid ei seata, külastusaja valikul on soovitatud see ajastada väljaspoole söögiaegasid. Lähedased ja töötajad seletasid, et kliendiga suhtlemiseks saab helistada ka osakonna üldtelefonile ja hooldustöötajad viivad telefoni kliendile.

Punktis 3.4.1 kirjeldatud nõuete täitmisel on teenuseosutaja lähtunud isikukesksuse, õiguste kaitse (turvalisuse) ja kaasamise kvaliteedinõuetest osaliselt, kuna klientidele ei ole tagatud magamistoas privaatsus,

3.4.2. SHS § 21 lõigete 2 kuni 5 kohaselt peab teenuseosutaja koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates koostama hooldusplaani. Selle koostamisel hinnatakse hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust. Hinnangu tervishoiuteenuse vajadusele annab vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja. Hooldusplaani peab sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamise tegevusi ja sagedust ning teenuseosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta. Teenuseosutaja peab vaatama hooldusplaani üle vähemalt üks kord poolaastas ja vajaduse korral seda korrigeerima.

Hooldusplaanide olemasolu eest vastutab hooldusjuht ja nende koostamisel osalevad tegevusjuhendaja ja kliendi eest vastutav hooldustöötaja. Alates 2023. aastast on hooldusplaanid hooldus- ja meditsiinipersonalile kättesaadavaks tehtud elektroonilises keskkonnas kliendi kohta koostatud failikaustas. Kontrollitud viis hooldusplaani olid koostatud tähtaegselt. Hooldusplaani koostamisele oli eelnenud kliendi hindamine. Hooldusplaani vormil on allkirjastamise lahtrid kliendi, esindaja, tegevusjuhendaja, meditsiiniõe ja juhatuse liikme hooldusplaani tutvumise kohta, need olid täitmata. Hooldusplaanidest ei nähtu, kas ja kuna on kaasatud klient ja/või rahastaja/lähedane.

Hooldusplaanid sisaldavad hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamiseks vajaminevaid tegevusi ja sagedust (näiteks iga päev, kord või kaks korda nädalas), hinnangut tegevuste elluviimise kohta (näiteks tegevus jätkub) ja vastutajat (klient ise, hooldaja, hingehoidja, tegevusjuhendaja). Klientide tegevuse eesmärgid nagu tegevusvõime parandamine ja olemasoleva iseseisvuse säilitamine, huvipakkuva vabaaja tegevuse leidmine, et säilitada kognitiivsed võimed ning tegevus ja suhtlemisvõime säilitamine ning nendega seotud tegevused olid sarnased kõikides kontrollitud hooldusplaanides. Selliselt püstitatud eesmärgid ei ole isikukesksed. Tegevused olid sõnastatud isikukeskselt (näiteks lahendan ristsõnu, võtan osa

Bingo mängust, võtan osa kontsertidest, loen lehte). Hooldusplaanides oli kirje, et tervishoiuteenuse vajadust hindab öde, kliendi tervisliku seisundi halvenedes võtab ühendust perearstiga, vajadusel kutsutakse kohale kiirabi ning terviseseisundit kirjeldavad muutused/probleemid on dokumenteeritud kliendi öenduspäevikusse. Kontrollitud hooldusplaanides puudus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja hinnang tervishoiuteenuse vajaduse kohta.

Hooldusplaanid on üle vaadatud ja uuendatud, samas üle vaatamisel on esinenud pikemat aega kui kord poolaastas (nt H.T. ja E.L. hooldusplaanid olid pärast 01.01.2023 üle vaatamata). Kuna ÜHteenusel viibiva inimese abivajadus on ajas muutuv, tuleb teenuseosutajal vähemalt iga kuue kuu järel üle vaadata kliendi hooldusplaan, võrrelda seda individuaalsesse kliendipäevikusse ja öenduspäevikusse tehtud kannetega ning vajaduse korral teha muudatused, märkides ära kande tegemise kuupäeva.

Hooldustöötajate sõnul ollakse hooldusplaanide koostamisest ja nende asukohast teadlikud, hooldusplaanide koostamisel on hooldusjuht nendelt küsinud teavet klientide kohta. Tööl olnud meditsiiniõde sõnul ta hooldusplaanide koostamisel ei osale, kuid omab teavet klientide terviseseisundi kohta, hooldusplaanidega pidi kursis olema teine meditsiiniõde. Vestlustest klientidega ja nende lähedastega selgus, et nad ei ole hooldusplaanidest teadlikud.

Punktis 3.4.2 kirjeldatud nõuete täitmisel on teenuseosutaja lähtunud isikukesksuse, õiguste kaitse (turvalisuse) ja kaasamise kvaliteedinõuetest osaliselt, kuna hooldusplaanides ei ole eesmärgid sõnastatud isikukeskselt, hooldusplaanide koostamisse ei ole kaasatud teenusesaajat või tema lähedast (rahastajat) ja hooldusplaanile ei ole andnud hinnangut tervishoiutöötaja.

3.4.3. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihoidustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. **SHS § 22 lõike 5** kohaselt ei tohi ÜHteenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada ÜHteenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

E-äriregistri andmetel töötas Hooldekodus 2023. aasta III kvartalis 35 inimest. Juhataja esitatud töötajate nimekirja ja MTRi andmetel (seisuga 13.11.2023) on tööl 22 vahetu ÜHteenuse osutajat, neist kuus abihoidustöötajat ja 16 hooldustöötajat. Tööle vormistamisele eelneb töötajate karistatuse kontroll karistusregistrist. Juhataja tegi järelevalvemenetluse ajal kõikide töötajate kohta päringu karistusregistrist, töötajatel SHS § 22 lõikes 5 sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud.

Hooldekodu esitatud tööajagraafikute järgi töötab alates 09.09.2023 hooldustöötajana M.-L.K kellel ei ole täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud hooldustöötaja ettevalmistusnõuetest. MTRi on M.-L.K. kantud abihoidustöötajana.

Hoolduspersonalil on oma tööruumid mõlemas tegevuskohas. Kontakttelefonid on avaldatud Hooldekodu veebilehel. Hooldustöötajad töötavad töögraafiku alusel 10- või 24-tunnistes päevastes või ööpäevastes vahetustes, abihoidustöötajad 6,5 kuni 10-tunnistes päevastes vahetustes. Päevasel ajal on tööl neli hooldustöötajat, neist kolm tegevuskohas nr 1 ja üks tegevuskohas nr 2. Öhtusel ja öisel ajal jääb tegevuskohta nr 1 tööle kaks hooldustöötajat. Töövahetus algab ja lõpeb vahetuse üleandmisega (~30 min). Igale hooldustöötajale on kinnitatud oma kliendid keda tuleb töövahetuse ajal üle keha pesta, kelle voodipesu vahetada ja voodi ning kapp korrastada ning teha muid toiminguid.

Hooldustöötajatele ja abihoidustöötajale on koostatud detailsed ametijuhendid. Kirjas on nõuded ametikoha täitjale ja töötajale, tööülesannete kirjeldus, tööaja korraldus kellaajaliselt, õigused, kohustused ja vastutus.

Positiivsena saab välja tuua, et juhtkond peab oluliseks töötajate koolitamist ja abihoidustöötajaid on motiveeritud täitma hooldustöötaja ettevalmistusnõudeid. See aitab olulisel määral kaasa kvaliteetse ÜHteenuse osutamisele.

Olemas on tööjuhendid (näiteks juhend esmaabi andmiseks, lamatiste ennetamise ja profülaktika juhend) ja hooldustööd kajastavad käsiraamatud, mis on kättesaadavaks tehtud paberkaustas ja elektroonilises failikaustas. Vestlustes kinnitasid töötajad, et oskavad käituda agressiivse kliendiga. Samuti osatakse ennetada ja ära tunda lamatise ja nende olemasolu korral tegutseda, esmase juhendamise teeb siiski meditsiiniõde. Olemas on töötajate tööd hõlbustavad abivahendid (tõstuk, libilinat, pesutool, pesuraam, libikindad jms).

Hooldekodus töötab hingehoidja, majas käib kirikuõpetaja. Klientide aktiveerimise ja motiveerimisega tegeleb tegevusjuhendaja tööpäeviti kell 8.00-17.00. Tegevusteks on ühislaulmine, erinevad seltskonnamängud, näiteks Bingo. Pühadeks tehakse majja ja õue kaunistusi. On traditsioonilised ettevõtmised nagu sünnipäevalastele laulmine, vanavanemate päev, kui toimub ühine suurem istumine ja kus arutletakse erinevatel filosoofilistel teemadel, räägitakse lapselastest jne. Kuna Hooldekodu on praktikabaasiks Tallinna Ülikooli kunsti- ja liikumisteraapia tudengitele, on suveperioodil majas klientide aktiveerimisega tegelevad praktikandid.

Hooldekodu ei ole viinud läbi klientide ega nende lähedaste hulgas rahuloluküsitlust. Vestlustest klientide ja lähedastega ilmnes ÜHteenusega rahulolu. Toodi välja usaldus teenuseosutaja suhtes, maitsev toit, remonditud ja puhtad ruumid, tegevustesse kaasamine, viisakas suhtlemine. Kohaliku omavalitsuse üksuse (KOV) esindajad kiitsid tihenunud koostööd ja asjakohast infovahetust ja seda, et teatakse kelle poole pöörduda. Üks KOV tõi välja, et klientidele võiks olla rohkem aktiivseid ja aktiveerivaid tegelusi ning anda kliendile võimalus nende võimekuse piires osaleda erinevates tegevustes.

Punktis 3.4.3 kirjeldatud nõuete täitmisel on teenuseosutaja lähtunud isikukeskse, turvalisuse ja kaasamise kvaliteedipõhimõtetest.

3.4.4. SHS § 22¹ lõige 6 sätestab, et ÜHteenuse osutaja avalikustab teenuskoha maksumuse ja SHS § 22¹ lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihoolustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta. [Hooldekodu veebilehel](#) on avaldatud ÜHteenuse osutamist puudutav teave: Hooldekodu põhikiri, kontaktandmed, külastuskord, ÜHteenuse sisu ja ÜHteenuse hinnakiri kolmele hooldusastmele. Hooldekodul on valmisolek osutada ÜHteenust dementsusega inimestele, hinnale lisandub 10%. Hooldustöötajate ja abihoolustöötajate tegelike kulude maksumust ühe teenusesaaja kohta hooldekodu avalikustanud ei ole.

3.5. MSÜSi nõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. See tähendab, et teenuseosutaja peab teavitama SKAd muudatustest vahetu ÜHteenuse osutajate hulgas (hooldustöötaja või abihoolustöötaja töölt lahkumisest või tööle vormistamisest). SKA-l peab olema võimalus kontrollida vahetu ÜHteenuse osutaja vastavust nõuetele ning teenuseosutajal peab olema kindlus, et ÜHteenust osutavad nõuetele vastavad hooldustöötajad ja abihoolustöötajad, kes kõik on kajastatud tegevusloal. MTRi olid kandmata andmed kümne hooldustöötaja ja kuue abihoolustöötaja kohta. Juhataja korrastas andmed järelevalvemenetluse jooksul (04.10.2023). Kõigi ÜHteenust vahetult osutatavate töötajate andmed on kantud nii töötamise registrisse kui MTRi.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Kontrollida regulaarselt (nt kord aastas) vahetult ÜHteenust osutatavatel töötajatel töötamise piirangute puudumist karistusregistrist.

4.2. Kaalude täiendavate töökorras häirenuppude vajadust ja nende paiknemise asukohta.

4.3. Teha klientidele kättesaadavaks info kogukonnas läbiviidavate ürituste ja osutatavate teenuste kohta.

Koostaja
Ülle Sihver
järelvalve peaspetsialist